

SOCIAAL ECONOMISCHE RAAD

NOORD-NEDERLAND

Jaarverslag 2022

Maart 2023

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Adviezen en coördinatie.....	4
Advies Voorwaarden voor regionale innovatie	4
Advies Arbeidsmigratie in Noord-Nederland	4
Advies Sociaaleconomisch beleid vanuit een perspectief van brede welvaart	5
Advies Hybride werken.....	5
Advies Arbeidsmarktekorten in maatschappelijke sectoren	6
Coördinatie pilot energietransitie en arbeidsmarkt.....	6
Overig.....	7
3. Bijeenkomsten in 2022	8
Seminar 'Personeelstekorten en mogelijke oplossingen'	8
Expertpanels.....	8
4. Samenstelling Sociaal Economische Raad 2022.....	9
5. Financiën.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Begroting en realisatie 2022.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

1. Inleiding

De Sociaal Economische Raad Noord-Nederland (SERNN) is een onafhankelijk overleg- en adviesorgaan over sociaaleconomisch beleid voor noordelijke provincies en gemeenten. Het advieswerk staat in het teken van het bijdragen aan een sterke en duurzame regionale economie. De focus verschuift daarbij van doel naar middel, waarmee wordt bedoeld dat duurzame economische ontwikkeling leidt tot brede welvaart voor iedereen. We realiseren ons echter dat de term brede welvaart nog te veel een containerbegrip is waarvoor nadere duiding gewenst is. Belangrijk is dat het denken over economische ontwikkeling is geëvolueerd naar meer aandacht voor het bredere aspect van brede welvaart. In onze adviestrajecten van 2022 is dat terug te vinden en ook in de nieuwe adviestrajecten krijgt dit meer aandacht. Het werk van SERNN wordt mogelijk gemaakt door de financiële bijdragen van de provincie Groningen en de nationale SER.

Het werk van SERNN verloopt langs drie sporen:

1. Overleg en draagvlak;
2. Advies;
3. Coördinatie.

Deze drie sporen staan niet op zichzelf. Vanuit het overleg met regionale overheden kunnen adviesvragen ontstaan en gedurende de lopende adviestrajecten zoeken wordt nadrukkelijk het overleg met adviesvragers en andere actoren om de adviezen zo goed mogelijk politiek/bestuurlijk in te bedden. Een advies is op deze wijze niet een op zichzelf staand rapport, maar onderdeel van bredere beleidsontwikkeling en -uitvoering.

In hoofdstuk 2 gaan we in op de afgeronde en lopende adviestrajecten in 2022. Dit betreft o.a. de adviestrajecten over Voorwaarden voor regionale innovatie, Arbeidsmigratie in Noord-Nederland, Hybride werken en Sociaaleconomisch beleid vanuit een bredewelvaartsperspectief.

In hoofdstuk 3 wordt ingezoomd op de in 2022 georganiseerde bijeenkomsten. In de hoofdstukken 4 en 5 wordt respectievelijk ingegaan op de samenstelling van de Raad en de financiële verantwoording.

2. Adviezen en coördinatie

Advies Voorwaarden voor regionale innovatie

Waarom innoveren noordelijke bedrijven niet of onvoldoende? Welke sectoren/ecosystemen hebben de grootste groeipotentie en zouden juist daarom meer gestimuleerd moeten worden?

Dit zijn de centrale vragen waarop we in dit advies ingaan. Deze vragen zijn ontleend aan enkele aanbevelingen uit ons eerdere advies '*Integrale Investeringsprogrammering Noord-Nederland*' van december 2021. Dit advies is tot stand gekomen in samenwerking met CEO's en deskundigen uit een aantal kansrijke investeringsrichtingen¹, die in het genoemde advies van december 2021 naar voren kwamen. In dit advies zijn met de gesprekspartners in eerste instantie de belemmeringen voor regionale innovatie geïnventariseerd en vervolgens zijn deze vertaald naar een aantal oplossingsrichtingen, die gaan over de governance van het ontwikkelen van ideeën naar programma's en projecten. Er wordt ingezoomd op de vraag hoe de noodzakelijke samenwerking hiervoor vorm kan krijgen.

Een aantal aanbevelingen uit dit advies zijn:

1. De provincie pakt de rol van opdrachtgever voor innovatieontwikkeling voor een aantal grote thema's.
2. Consortia passend binnen transitiepaden van RIS3 formaliseren hun ontwikkelingsrol en leggen eigen inbreng en risicoverdeling bindend vast.
3. Consortia kunnen op basis van een concreet plan/projectidee voorstellen indienen voor ondersteuning in projectontwikkeling voor langere periode, bij voorkeur grotere meer zichtbare projecten op internationaal herkenbare thema's.
4. Subsidieer de ontwikkelkosten van de uitwerking van kansrijke preproposals tot concrete projecten met 50%.

In het advies wordt nog een aantal aanbevelingen genoemd. In maart 2023 is het advies naar gepubliceerd.

Adviescommissie

Prof. Rudy Rabbinge (lid deskundige)

Herman Bloupot (secretaris)

Daarnaast hebben in verschillende werksessies deskundigen input geleverd voor dit advies.

Advies Arbeidsmigratie in Noord-Nederland

In het advies wordt gesignaleerd dat de bestaande tekorten op de arbeidsmarkt nog maar het begin van wat ons de komende decennia te wachten staat. Door de doorgaande vergrijzing zal de beroepsbevolking zonder additionele acties sterk afnemen, terwijl de vraag van de toenemende groep ouderen naar goederen en diensten zal toenemen. Daardoor zullen de tekorten op de arbeidsmarkten vanwege de grote vervangingsvraag verder oplopen in alle sectoren. De huidige en verwachte tekorten aan personeel zullen zich vooral voordoen in het middelbaar en hoger opgeleide segment. Om dit toekomstige probleem te tackelen is er meer nodig dan het bestaande beleid gericht op nieuwe instroom op de arbeidsmarkt. Arbeidsmigratie, mits goed georganiseerd en gefaciliteerd, is één van de mogelijkheden naast de reeds bestaande instrumenten om het arbeidsaanbod op peil te houden. Op 3 juni 2022 is door Joyce Walstra (voorzitter MKB Noord en lid SER NN) en Prof. Jouke van Dijk (voorzitter SER NN) het advies aangeboden aan de gedeputeerden Van Dekken en Rijzebol van de provincie Groningen.

---

¹ Energietransitie/groene chemie; Smart Industry; Agrifood & Health

Uit de analyse van SER NN blijkt dat de bestaande instrumenten van het arbeidsmarktbeleid niet toereikend zullen zijn om het tij te keren wat betreft de oplopende tekorten. De ambities rond het stimuleren van brede welvaart en leefbaarheid komen daardoor -als er geen actie wordt ondernomen- zwaar onder druk te staan. Denk in dit verband maar eens aan de zorgsector en de energietransitie, waar de huidige tekorten nu al tot grote problemen leiden.

Centraal in het advies staat de bestuurlijke samenwerking tussen provincie, gemeenten en sociale partners (werkgeversorganisatie en vakbonden) om gezamenlijk een kwartiermaker aan te stellen, die op basis van een duidelijke opdracht het beleid rond arbeidsmigratie als één van de mogelijke oplossingen voor de arbeidstekorten gaat oppakken. Daarnaast worden in het advies verschillende praktische aanbevelingen gedaan, gericht op onder meer arbeidsmigranten uit de EU, kenniswerkers, internationale studenten en statushouders. Ook wordt in het advies ingegaan op het uitbouwen van het bestaande instrumentarium.

Adviescommissie

Joyce Walstra (voorzitter, lid namens MKB Noord)

Prof. Sietske Waslander (lid deskundige)

Prof. Jouke van Dijk (voorzitter SERNN)

Paul Bos (lid namens LTO Noord)

Jurgen Elshof (vertegenwoordiger namens VNO-NCW Noord)

Herman Bloupot (secretaris)

Advies Sociaaleconomisch beleid vanuit een perspectief van brede welvaart

In bestaande beleidsdocumenten wordt vaak gesproken over een streven naar 'brede welvaart', maar het begrip krijgt geen vertaling in hoe dit 'handen en voeten' is te geven. In 2022 is gewerkt aan een advies hierover, dat begin 2023 zal worden uitgebracht. In dit advies wordt onder meer de huidige situatie van de brede welvaart in Noord-Nederland in beeld gebracht (door Trendbureau Drenthe, Sociaal Planbureau Groningen en het Fries Sociaal Planbureau), toegespitst op wonen en werken en wordt een afwegingskader voorbereid door Prof. Dr. Anet Weterings (PBL) en Prof. Dr. Steven Brakman (RUG en tevens lid SER NN).

Adviescommissie

Prof. Steven Brakman (lid deskundige)

Prof. Dr. Anet Weterings (PBL, externe deelnemer)

Herman Bloupot (secretaris)

Advies Hybride werken

Het faciliteren van het hybride werken door de Rijksoverheid draagt bij aan een betere spreiding van wonen en werken over Nederland. Enerzijds zal dit leiden tot minder druk en congestie in de Randstad. Anderzijds zorgt het voor een boost van de vitaliteit en leefbaarheid van de gebieden buiten de Randstad. Vooral regio's met een stagnerende bevolkingsontwikkeling kunnen profijt trekken van het meer hybride werken. Daarvoor is wel nodig dat er in deze gebieden onder andere (meer) woningen gebouwd kunnen gaan worden, die aansluiten bij de woonwensen van deze nieuwkomers. Dat is één van de adviezen van de regionale SER'en van Noord-Brabant, Noord-Nederland, Overijssel en Zeeland in een brief van begin 2022 aan de landelijke SER.

De landelijke SER had de regionale SER'en gevraagd om input voor zijn advies aan het Kabinet over de toekomst van het hybride werken na de coronacrisis. Onder "hybride werken" wordt verstaan plaats- en tijdonafhankelijk werken, zoals de combinatie van het werken op kantoor/op het bedrijf, het thuiswerken en het werken op gedeelde kantoren in de nabijheid van de woning (een zgn. hub). In hun brief zijn de regionale SER'en vooral ingegaan op de kansen, die het hybride werken kan hebben voor de regio's buiten de Randstad. Inmiddels (op 1 april 2022) is het betreffende advies van de landelijke SER aan het Kabinet uitgebracht (<https://www.ser.nl/nl/Publicaties/toekomst-hybride-werken>). Veel van de aanbevelingen van de regionale SER'en worden in dit advies overgenomen.

Concreet adviseert de landelijke SER aan het Kabinet om onder andere de samenwerking met de regio's te intensiveren, opdat hybride werken een plaats kan krijgen in de regiodeals. Verder adviseert de raad om in overleg met de regio's te werken aan een verdere uitbouw van een betrouwbare digitale infrastructuur in alle regio's.

In de brief aan de landelijke SER benadrukken de regionale SER'en dat in zijn algemeenheid de voorwaarden in de regio's om meer hybride te gaan werken aanwezig zijn. De meeste regio's zijn in de regel goed ontsloten en bereikbaar met de auto en het openbaar vervoer, zodat de reistijd van en naar de Randstad alleszins acceptabel is, hoewel voor Noord-Nederland er in de verbetering van de spoorverbindingen nog veel winst valt te halen. Ook beschikken de regio's buiten de Randstad grotendeels over een adequate glasvezelinfrastructuur. Hierdoor is het werken op afstand heel goed mogelijk. Daarbij komt dat als meer werknemers (meer) hybride gaan werken, het woon-werkverkeer afneemt, hetgeen leidt tot minder files en minder overvolle treinen. De economische schade van filevorming wordt daardoor aanmerkelijk minder. Er zijn in de buitengebieden nog steeds delen niet ontsloten met glasvezel, het is van belang dat deze zogenaamde witte gebieden ook zo snel mogelijk van glasvezel worden voorzien.

Advies Arbeidsmarktekorten in maatschappelijke sectoren

Dit betreft een adviestraject van de landelijke SER, waaraan door de regionale SER'en is deelgenomen met Prof. Dr. Jouke van Dijk (voorzitter SER Noord-Nederland). Jouke van Dijk was namens de regionale SER'en lid van de adviescommissie van de nationale SER. Het advies over personeelstekorten in maatschappelijk sectoren is begin 2023 gepubliceerd.

Coördinatie pilot energietransitie en arbeidsmarkt

Op basis van het advies "Routekaart leven lang ontwikkelen" coördineerde SERNN de daaruit ontstane pilot, die begin 2020 is gestart. Hiervoor is onder meer een bijdrage van €320.000 uit het Nationaal Programma Groningen toegezegd. Hoewel de aanvankelijke looptijd tot begin 2021 was, is mede door de vertraging van de coronacrisis het verzoek om een langere looptijd ingediend tot en met 2022. Voor het opdoen van ervaring met de regiestructuur, die in de pilot centraal staat, ontstaat door deze verlenging een meer reële testperiode.

De pilot Leven Lang Ontwikkelen in de Energietransitie in Groningen heeft in 2021 meerdere projectmatige activiteiten ondernomen in de vorm van experimenten/deelpilots.

Eén van de experimenten richtte zich op de verbetering van een goede leercultuur binnen technische MKB-bedrijven. In het verlengde van een eerder experiment is dit in 2021 uitgebouwd van 10 naar 20 bedrijven.

Verder is gewerkt aan trajecten voor statushouders. Hierin werd samengewerkt tussen een aantal Groningse werkleerbedrijven en WIJ Techniek om via een 'werkfit'-programma met individueel maatwerk statushouders te begeleiden naar werk in de techniek.

In het eerste kwartaal van 2022 is de pilot inhoudelijk afgerond en in het najaar financieel verantwoord en afgerekend met het NPG.

Overig

In 2022 zijn vier nieuwsbrieven uitgebracht. Daarnaast participeert de SERNN in de klankbordgroep JTF en nemen we deel aan de Kerngroep Brede Welvaart.

3. Bijeenkomsten in 2022

Seminar 'Personeelstekorten en mogelijke oplossingen'

Op donderdag 29 september 2022 organiseerde SER NN het seminar 'Personeelstekorten en mogelijke oplossingen' in de Euroborg in Groningen. Ruim 50 vertegenwoordigers vanuit het bedrijfsleven, onderwijs en de overheid waren aanwezig. Zij kregen een interactief programma aangeboden met medewerking van onder andere prof. dr. Jouke van Dijk (Rijksuniversiteit Groningen en SER Noord-Nederland), prof. dr. Henri de Groot (Vrije Universiteit Amsterdam en kroonlid van de nationale SER) en Joyce Walstra (voorzitter MKB Noord).

Expertpanels

In september 2022 zijn drie werksessies met experts uit de Energietransitie/groene chemie, Smart Industry en Agrifood & Health georganiseerd met als doel input te vergaderen voor het advies Voorwaarden voor regionale innovatie. Dit waren waardevolle bijeenkomsten, die veel relevante input voor het advies heeft opgeleverd.

4. Samenstelling Sociaal Economische Raad 2022

Voorzitter

Dhr. Prof. Dr. J. van Dijk*

Werkgevers

VNO-NCW Noord

Dhr. Drs. T. Schroor*

MKB Nederland Noord

Mevr. J. Walstra

LTO Noord

Dhr. P. Bos

Werknemers

FNV Noord

Dhr. A. Hoogsteen*

CNV

Dhr. D.M. Vis

VCP

Dhr. P. van den Ban

Deskundigen

Beleidsterrein Onderwijs

Mevr. Prof. Dr. S. Waslander

Beleidsterrein internationalisering en energie

Dhr. Prof. Dr. Ir. R. Rabbinge*

Beleidsterrein Economie

Dhr. Prof. Dr. S. Brakman

Secretariaat

Algemeen Secretaris

Dhr. H. Bloupot*

Secretariële en projectondersteuning

Mevr. M. Latupeirissa (vanaf 1 februari 2022)
(Opvolgster M. Bish)

* Tevens lid van de agendacommissie SERNN

5. Financiën

De provincie Groningen en de nationale SER leveren jaarlijks een structurele bijdrage aan SERNN van maximaal €100.000,- per organisatie. Hiermee is de onafhankelijke adviesrol van de SERNN voor de komende jaren gegarandeerd.

Begroting en realisatie 2022

Kosten SER NN	Begroot 2022		Realisatie 2022	
	€	€	€	€
<u>Personeelskosten</u>		116.000		137.590,40
Salarissen (alg. secr.*/proj. ondstr*)	90.000		110.686,71	
Vergoeding voorzitter / deskundigen	22.000		26.293,99	
Reis- en verblijfskosten	4.000		609,70	
<u>Huisvesting</u>		17.000		16.682
Huur**	17.000		16.682	
<u>Kantoorkosten</u>		5.600		10.052,59
Telefonie	1.600		0	
Website/ICT	1.000		7.957,34	
Kantoorartikelen/frankeren	1.000		685,75	
Drukwerk en opmaak	1.000		275,51	
Overige kantoorkosten	1.000		1.133,99	
<u>Algemene kosten</u>		19.000		17.436,72
Vergaderkosten	2.600		5.998,91	
Diverse kosten externe opdrachten/representatie/conferenties	16.000		11.437,81	
Parkeren	400		0	
<u>Inhuur t.b.v. adviesvragen</u>		42.400		21.056,83
Externe deskundigheid	42.400		21.056,83	
Totaal		200.000		202.818,54

*Aanstellingen voor 0,5 resp. 0,6 fte.

**Betreft huidige locatie

Inkomsten	€
Provincie Groningen (basis)	102.819
SER Nederland (basis)	100.000
Totaal	202.819